

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL II.

„Gazeta” iese în fie-care zi
Abonamente pentru Austro-Ungarie
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etajul I., pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 or. On da nu și în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Unu exemplară 5 or. v. a. sau
15 bani.
Atâtă abonamentele câtă și
inserțiunile suntă a se plăti
înainte.

Nr. 263.

Brașov, Mercuri 30 Noemvrie (12 Decemvrie)

1888.

„Kolozsvar” și biserica română gr. orientală.

I.

Este știut, că congresul național al bisericii gr. or. române din Ungaria și Transilvania în sesiunea sa din anul acesta a decis, ca din incidentul jubileului de 40 de ani de domnie al Maiestății Sale Impăratului și Regelui Francisc Iosif I. I. P. S. S. Metropolitul Miron s'ar conducă o deputațiune compusă din membrii fruntași din întreaga metropolă la Maiestatea Sa și s'ar predea o adresă omagială; ér decă nu s'ar primi deputațiunii, atunci Inaltă Prea Sântia Sa s'ar înainteze acea adresă la destinațiunea sa.

Precum se scie, deputațiunii nu s'au primit, voind Maiestatea Sa s'ar petrecă ziua iubilară de 2 Decemvrie în deplină retragere; decă adresa în numele bisericii gr. or. române a fostă numai înaintată la Tronul prin I. P. S. S. Metropolitul.

Tecstul adresei s'ar publicat în limba română și maghiară în „Telegraful Român” Nr. 119 din 19 Noemvrie (1 Decemvrie) a. c.

Ca introducere în textul maghiar publicat în „Foița” „Tel. Rom.” se dice, că fiind locul acela dedicat în special istoriei etc. adresa omagială, ca un act care va servi drept document istoric despre credința și alipirea bisericii noastre naționale către Maiestatea Sa Monarchul nostru o publică și în textul maghiar.

Se pôte că acesta va fi fost scopul publicării textului maghiar, dér noi dăm cu socotela, că I. P. S. S. Metropolitul, mai cu sémă pentru aceea va fi dispus s'ar publice și textul maghiar, pentru că a ținut și aici sémă, într'un mod pe care noi nu-l putem aproba, de șovinism maghiar, căroră trebuie s'ar le cunoscă bine și rinichii din ei, și a prevădit, că vor căuta nod în papură, numai ca s'ar pôte isbi în Români și pentru acest act de lealitate, căci lor nu le convine lealitatea Românului către Tron când se manifestă de sine stătător, ér iubileul din cestiune pentru densii nici n'ar fost iubileu.

Și cu toate acestea, de ce s'ar temut totu n'ar scăpat Metropolitul, căci în primul său din 5 Decemvrie vine „Kolozsvar” și pe basa unei traduceri tendențioase a câtorva șire de adresă, îi dă lecțiunii din constituțiunea ungară, din patriotism, ba chiar și din stilistică.

Din întreaga adresă traduce numai premisele alineei prime care sunt:

„Intre mărețele opere regnicolare, care vor glorifica și după secole domnia acum de 40 de ani a Maiestății Vostre, cuprinde un loc însemnat metropolia bisericească autonomă, restaurată de dreptul din grația părintescă a Maiestății Vostre pentru Românii greco-orientali din Ungaria și Transilvania, sudiți credincioși ai Maiestății Vostre, la număr peste un milion și jumătate.”

Tecstul maghiar publicat în „Tel. Rom.” este următorul:

„A nagyszerű országos alkotások között, melyek Felségednek immár 40. éves uralkodását évszázadok múlva is dicsőíteni fogják, méltó helyet foglal a magyarországi és erdélyi görögkeleti románok, Felséged másfél milliót meghaladó hű alattvalói számára, egyenesen Felséged atyai kegyelméből helyreállított önnálló egyházi metropolia.”

Și acesta este cel original.

„Kolozsvar” a tradus textul românesc în modul următor:

„A birodalomban történt nagyszerű alkotások sorozatában, melyek Felséged immár 40 éves uralkodásának dicsőségét századok múlva is hirdetni fogják méltó helyet foglal el, az önálló egyházi metropolia, mely közvetlenül Felséged kegyelme által állítottatott vissza, a magyarországi és erdélyi gör. kel. Románok, Felségednek több mint másfél milliónyi hű alattvalói számára.”

Acest text este fals și tendențios, făcut astfel, ca s'ar pôte trage din el consecuențele cari s'au tras.

„Escelența Sa negreșit nu consideră și nici nu i-ar plăcea s'ar se considere „monarchia” austro-ungară ca un „birodalom” (imperiul) precum s'ar puté înțelege din expresiunea greșită a adresei, dice „Kolozsvar”.

Nu ne vom perde timpul cu analiza cuvântului „birodalom” = „regnum”, „imperium”, „stăpânire”, „Reich”, pe care cu privire la susceptibilitățile „subtile” ale conaționalii săi, încâtă privesc întreg teritoriul supus domniei dinastiei noastre, l'ar înlocuit contele Andrassy cu cuvântul nemaghiar „Monarchia”, care nu este identic cu conceptul, ce se exprimă prin „birodalom”, ci constatăm numai, că în adresa omagială nu se află nici cuvântul „birodalom” și nici operele la cari se face aluziune nu se referă la „monarchia”, ci este vorba de opere „regnicolare”, „országos”, ér cuvântul „birodalom” l'ar inventat „Kolozsvar”, numai ca s'ar pôte fabrica din el o insinuare de nepatriotism la adresa bisericii gr. or. române.

„Și — continuă „Kolozsvar” — Escelența Sa fără îndoială respectă și acceptă și acea faptă provenită din lege fundamentală a statului nostru — că Românii gr.-or. „din Ungaria și Transilvania” astăzi nu mai sunt, ci sunt numai Românii „din Ungaria” („magyarországi”). Respectă și acceptă Esc. Sa aceste fapte de sigur și pentru aceea, căci ar caracteriza în mod forte dubios fidelitatea și supunerea necondiționată de sudiți a greco-orientalilor, decumva chiar într'o adresă către Maiestatea Sa cu voia ar negligia astfel de stipulațiunii constituționale, pe cari Maiestatea Sa a jurat, și pe cari voiesc s'ar le păstreze tari și nestrămutate.”

Va s'ar dică dela sancționarea „uniunii” Transilvaniei cu Ungaria prin Maiestatea Sa, nu mai există Transilvania, și nu mai există Românii „transilvănean”, ci numai „ungurean”?

Las' că cestiunea Transilvaniei rămâne deschisă câtă vreme vor exista Transilvănenii, cari vor reclama rezolvarea ei în sensul postulatelor lor naționale, dér ținându sémă de faptul, că Românii greco-orientali, ca corp bisericesc, n'ar făcută niciodată politică militantă, ci și-au vădit numai și numai de afacerile lor bisericesci, scolare și fundamentale între marginile statutului organic, provocăm pe „Kolozsvar” și pe toți cari susțin că adă n'ar mai exista Transilvania s'ar ne arate acea lege prin care Transilvania s'ar șters de pe fața pământului, căci noi nu cunoștem astfel de lege.

Legea de „uniune” (Art. XLIII din 1868) nu numai nu cassază Transilvania, ci din contră mai în fiicare paragraf face dispozițiuni privitoare la Transilvania pentru viitor. „Uniunea” după acesta lege nu este „Fusiune”.

În special în § 1 cu privire la Transilvania se șterg împărțirile și numirile teritoriale după națiuni politice și toate prerogativele împreunate cu acestea, încâtă acele ar fi privit numai pe vr'o naționalitate cu eschiderea altora și apoi se dice:

„és az egyesült Magyarország és Erdély összes honpolgárainak egyenjogúsága polgári és politikai tekintetben ugyan is biztosítottik” (adece: „și egalitatea de drept civil și politică a tuturor civililor Ungariei și ai Transilvaniei unite se asigură și de nou.”)

Va s'ar dică cetățenii și ai Transilvaniei.

§ 6. „A kormányzat az erdélyi területekre nézve is a törvények értelmében Ö Felsége magyar felelős ministeriuma által gyakoroltatik” (Guvernarea se exercită și pe teritoriul transilvănean prin ministeriul responsabil ungar al Maiestății Sale.)

Se susține decă și teritoriul transilvănean, și decă pe acel teritoriu locuesc și Românii greco-orientali, vor fi existând și „Românii gr. or. transilvănenii.”

Prin § 13 valoarea legilor ungară privitoare la asigurarea obligațiunilor de stat cu privire la desdaunarea urbarialităților și decimilor din Transilvania se estinde și asupra Ardealului (Erdélyre is kiterjesztetik.)

Prin §. 15 legile ungueresci referitoare la căsătoriile mixte și la trecerile dela o religie la alta — se estind și asupra Transilvaniei. („Erdélyre is kiterjesztettnek.”)

Va s'ar dică și după unire s'ar susținut și numele și teritoriul Transilvaniei și s'ar lipsit numai Transilvania de autonomia sa legislativă.

S'ar susținut ca „Erdély” și nu „Erdély-ország” dér nici nu s'ar degradat la numirea, de care a început a se tolosi diaristica maghiară de un șir de ani încôce, de „Erdélyi-részek” („părțile ardelene.”)

N'ar comisă déră nici o vătămă de lege Metropolitul Miron când în adresa omagială vorbesce

în numele Românilor greco-orientali din Ungaria „și Transilvania” ba din contra noi susținem, că densul oficios nici nu putea s'ar se exprime altfel, pentru că titlul densului este: „Archiepiscopul Românilor gr. or. din archidieceza Transilvaniei și Metropolitul Românilor gr. or. din Ungaria și Transilvania.”

Dér s'ar ne mai folosim de o dovadă serioasă, care ar trebui s'ar o cunoscă și „Kolozsvar” decă își arógă dreptul de a da lecțiunii din legi unei biserici, de care atât redactorii cât și aderenții săi sunt cu totul străini.

Este „Statutul organic”, acea lege sancționată de Maiestatea Sa și publicată în colecțiunea de legi și ordinațiuni, care impune Metropolitului bisericii gr. or. române ca s'ar se folosesc de expresiunea de care s'ar legă „Kolozsvar”.

Titlul acestei legi este:

„Statutul organic al bisericii greco-orientale române din Ungaria și Transilvania.”

Ear punctul I al dispozițiilor generale sună astfel:

„Biserica gr. or. română din Ungaria și Transilvania, ca biserică autonomă, după dreptul ei canonic, garantat și prin articolul de lege al IX din anul 1868 — pre lângă susținerea în integritate a dreptului de supremă inspecțiune al Maiestății Sale își regulă, administrează și conduce independentă afacerile sale bisericesci și fundamentale în toate părțile și factorii ei constitutivi, după forma reprezentativă.”

„Statutul organic prezintă tractată dară organizarea bisericii greco-orientale române pentru întreaga provincie metropolitană din Ungaria și Transilvania.”

Acestă lege s'ar sancționată de Maiestatea Sa la 28 Maiu 1869 va s'ar dică aproape unu jumătate de an mai târziu decât legea referitoare la uniunea Transilvaniei cu Ungaria, sancționată în 6 Decemvrie 1868.

Decă n'ar mai fi existat după uniunea Transilvania, cum ar fi putut prezenta guvernul responsabil ungar un astfel de anachronism Maiestății Sale spre sancționare?

Au dóră guvernul ungar de atunci și de astăzi n'ar avut și n'ar atâta cunoștință de legile ungueresci câtă au băiețandrii dela „Kolozsvar”?

Au dóră capul bisericii rom. cat. cu reședința în Alba Iulia nu se numesce „erdélyi rom. cat. püspök” ér sinodul lui „erdélyi rom. cat. status gyüles”? Totu asemenea se numesce și episcopul protestanților maghiari „erdélyi protestans püspök” apoi „erdélyi protestans zsinat” etc. etc.

Ardealul ne mai vorbind de legea electorală deosebită, are o mulțime de legi speciale pentru sine, cum este: codicele civil austriac, legea de presă, legea urbarială, procedura funduară și multe altele, cari toate dovedesc, că Ardealul mai există.

Dér nu este și lăsată de Dum-

nețu se nu audim tipetele proprietarilor maghiari din Ardelu, cari neconteniti ceru „extrawurșturi“ ardelenesci dela guvern și dela dietă. Exemplu mai recentu suntu mișcările ce s'au pornit din Ardelu contra proiectului de lege pentru răscumpărarea dreptului regal de cărciumăritu. S'a adusă adecă ca unu guvernul special ardelenescu că guvernul în măsurile ce le-a propusă n'a prevăduțu ca se servescă dreptu cheia venitulă fasiunatu inaintea comisiunii pentru stabilirea contribuțiunii, căci proprietarii din Ardelu au misiune patriotică și — decă ei se nu fiă pedepsit și decă au înșelat statul cu darea. Și pe acestia i-a sprijinitu „Kolosvár“ cu totu zelulă totu din punctu de vedere ardelenescu.

In fine unu argumentum ad hominem:

Ce însemnează „Emke“ Dvostrě? „Erdélyi magyar közművelődési egyesület“!

Va se dică pentru cei dela „Kolosvár“. există Transilvania când ceru ajutoru „patrioticu“ dela stat și dela societate, dér Românilor ardeleni nu le este permisă nici măcaru se pomenescă de Transilvania când depun la piciorle Tronului omagiale lor de fidelitate!

Nici acestu act de iubire nefățărită cătră persóna Domnitorului n'a putut scăpa nepăngăritu de veninul șovinismului maghiar?

DIN AFARĂ

„Nordd. Allg. Zeitung“ dice că prezența unor ofițeri germani ca spioni în Franța este unu mit, lipsit de orice basă factică. Din contră fôia germană citază cu numele treisprezece ofițeri franceși activi, cari au fost espulsați în timpul dela 22 Septembrie până la 17 Noembrie din Germania, unde merseseră, cum se dice, ca se facă studii din limba germană. La aceștia se mai adăogă colonelul Stoffel, care voia să facă la graniță studii istorice asupra răsboiului lui Caesar în contra Germanilor. Fôia lui Bismarck încheie astfel: Precum scim, ofițerii franceși au fost făcuți atenți din partea cercurilor, care dau măsură, că prezența lor în Germania nu e dorită. Sperăm, că în viitoru voru satisface mai bine acestei dorințe, decât ca până acuma.

„Berliner Tageblatt“ anunță din Zanzibar, că corabia de răsboiu germană „Carola“ a prins unu vasu arabu cu 75 de sclavi și cu mai mulți Arabi. Revolta pe teritoriul de sub protecțiunea germană este în creștere. Proprietarii de pământu dealungul litoralului germanu nu cutază să iasă din ascunșurile lor și se-și vedă de câmpuri, de témă se nu fiă prinși de insurginți și vânduți ca sclavi. Din cauza aceta amenință periculul u ei fomete. Misiunea franceșă din Bagamoyo adăpostescă și hrănescă deja 3000 de indigeni lipsiți de adăpostu. Indigenii englesi și-au părăsit casele din Bagamoyo. Poporațiunea arabă indigenă a insulei Zanzibar e neliniștită prin sgomotele despre o apropiată năvală din partea Arabilor din Vasuri-Vuskat, cari sunt cunoscuți ca prădători și devastători. Unu vasu mare cu de aceștia a sosit deja și se vorbește că voru urma și altele. Borabia italiană „Dogali“ a părăsit Zanzibarul, ca să ia parte la blocadă. Probabil că va staționa la Kilva. Escadra germană de blocare sub ordinea admiralului Deinhard constă adă din corăbiile de răsboiu „Bismarck“, „Leipzig“, „Carola“ și „Sofia“.

Scirile primite la Parisu din Belgradu anunță, că alegerile în Serbia sunt

și mai favorabile partidului radicalu rusofilu decât alegerile precedente, cari fuseseră anulate de Regele. Se prevede că regele Milanu va fi silit să facă o lovitură de Statu său să schimbe direcțiunea politice sale streine. Corresponsentul din Odessa alu diarului „Daily-News“ constată, că incurcătură grave așteptă pe Regele Serbiei. Desafecțiunea Serbilor e adencă, și emisarii panslavisti desfășură o activitate extremă.

Se anunță din Odesa diarului „Daily-News“, că vaporul „Rusia“ va pleca în curendă încărcat cu material și cu voluntari pentru o nouă stațiune rusescă în Abyssinia. Colonelul Melinoff a declarat, că guvernul rusescu dă pentru acesta o subvențiune de trei milioane de ruble.

Scandalu în camera franceșă.

In 7 Decembrie n. ni-a comunicat un telegramă din Parisu despre un scandalu petrecut în camera deputaților. Lucrul s'a petrecut astfel:

Deputatul oportunistu Laroze intenționase să aducă o propunere, prin care să se dea votu de blamă guvernului, fiindcă nu-și dase votul în cesțiunea episcopatelor (se desbătea bugetul cultelor). Ministrul-șef Floquet dice, că d-l Laroze n'are decât să propună votul de blamă, guvernul îi va sci răspunde. (Repețite aplause în stânga). — Președintele camerei: Nu doresce nimenea să vorbească? (Pausă.) Stânga și dreapta n'ntregă se întorc cătră Laroze, care șede în centru și strigă: Laroze, la tribună! — Cassagnac: Acum vă repești. (Neliniște continuă și strigări ironice: He, Laroze!)

In cursul acestei scene strigă deputatul Basly: Ministru-șef de-a făcutu bine, asta a fostu o sumetă provocare! — Ferroul: Ce provocare? Flecării! (Larmă și strigări: Laroze!) — Basly: Eu însăș dăci, c'a fostu o mândră provocare. Sôrtea republicei este acum în mâinile lui Boulanger și Ferry. — Boulangeristul Susini (sărind în sus): In ce legătură aduce pe Ferry cu Boulanger? — Basly: Tac!, cu d-ta nu vorbești. — Susini (devenind mai violentu): Te întreb în ce legătură aduce pe Boulanger și pe Ferry? — Basly: Lasă-mă în pace! Susini se repede la Basly, care șede lângă el, și-l înhață. Cloris Hugues se pune între ei și-i despărte. Drepta arată cu sgomote la această scenă ce se petrece în stânga extremă. Membrii stânga își întorc fața dinspre ea. Se aud strigări furtunoșe: La ordine! Cestorul Nadaud se duce la Susini, ca să-i ceară socotelă. Strigări: Domnule președinte, acoperiți capul! — Președintele (care abia e auditu din cauza larmei): In adeveru, roșescă vedendă asemenea scene în cameră. Deplângu, că se află colegi, cari și uită de demnitatea lor și se demit până la atacuri personale. (Strigări furtunoșe: La ordine!) — Președintele: Indată ce se va constata cine e vinovat, voi aplica regulamentul cu totă severitatea. (Aplause în totă camera.)

Intr'aceea deputatul Laroze se sue la tribună. (Strigări în dreapta: Ah! în stânga: In fine!) Președintele face semn, în larma cea mare, lui Laroze, că acum nu-l mai pôte lăsa să vorbească. (Strigări vuetore: Lăsați-l să vorbească!) Laroze parlamentază, pe când în dreapta și'n stânga se strigă contra președintelui. In fine președintele Méline declară, că Laroze ar fi trebuit să răspundă imediatu, acum a pus deja președintele altu obiectu la ordinea zilei, dér decă camera vré să-l audă, președintele nu vré să obiecteze nimic în contra. (Aplause din tôte părțile). Laroze dice acum, că decă va sosi momentul potrivit (înteruperi ironice 'n dreapta și'n stânga), ca să propună votul de blamă, o va face aceta; guvernul pôte fi sigur, că elu își va face datoria. (Cum se vorbește,

Laroze și-a amânatu moțiunea de votu de blamă până după votarea bugetului.) Ne mai cerendă nimenea cuvântul se trece la ordinea zilei.

Se dice că Boulanger se duce la cameră. Din această cauză se luaseră măsurile de pază. Dér până sera nu apăruse generalul.

Incidentul Basly Susini s'a aplănatu apoi de martori — era să fie duelu — cu judecătorul arbitru deput, colonelul Plazanet și prin mijlocirea președintelui camerei.

Din parlamentul austriac.

In ședința dela 7 Decembrie a parlamentului austriac, cu ocaziunea discutiunii asupra noului proiect de lege militară, se aduseră pe tapet și unele cesțiuni privitoare la naționalitățile din Austria și la alianța acesteia cu Germania. Față cu aserțiunea, că Germanii din Austria ar fi strimtorați în drepturile lor, luă cuvântul:

Deputatul Rieger, dicendă că decă Germanii au perdit anumite privilegii, aceste suntu o urmare a absolutismului, în timp ce astăzi poporele se bucură de libertate. Alianța cu Germania este o urmare a intereselor ambelor imperii și de aceea este binevenită. Egala îndreptățire a ambelor părți trebuie respectată, dér ori ce cugetu de o colalițiune sub unu capu trebuie respectată. Austria totdeuna trebuie să susțină deplina ei suveranitate și nu-i este iertat să jöce altă politică, afară de politica intereselor ei proprii. La Slavii dela apus nu există panslavism. Cehii, cu istoria și cu cultura lor milenară, nu vor primi nică odată confesiunea, scrierea și limba rusescă. Poporul cehu voescă să-și păzescă și-și va păzi individualitatea lui istorică și nu voescă să se contopescă nică cu Rușii, nică cu Germanii; tocmai din această cauză elu sprijinesce Austria și casa domnitorului ei cu tôte puterile. (Aprobări și aplause în dreapta).

Br. Welsersheim, ministrul milițienilor, declară, că până când elu va fi ministru nu se va schimba nică o literă din dreptul constituțional alu domnitorului. Dorința supremului comandant alu armatei este, ca limba germană să servescă în armată ca unu mijloc de a se înțelege împrumutat, ér nu ca mijlocu pentru divisionarea în partide. In armată nu există cesțiuni limbei. Guvernul nu are în vedere punctul de mâncare alu naționalităților, ci consideră lucrurile numai din punctul de vedere generalu austro-ungar. Ostașii, decă merg la răsboiu, n'au să se supună simpatierilor ori antipatierilor de naționalitate, ci au să se supună comandei domnitorului. Proiectul de lege nu este întocmit pentru interesele singuraticelor naționalități, ci pentru interesul monarhiei... Ațintiți-vă gândirile asupra bravei noastre armate, care prin proiectul de lege militară devine mai puternică; asupra acelei armate, care pentru domnitorul și pentru monarhia totdeuna a dovedit o conlucrare comună; gândiți-vă dăci la acea armată, care merită încrederea, deorece sub armele ei unescă poporele... (Aprobări).

Derschatta accentuează sporirea greutateilor pentru locuitori; în sensul noului proiect de lege, armata se va spori, așa că peste 12 ani ea va ajunge la cifra de 1.200.000 de ostași. Laudă și elu alianța cu Germania, pe care o consideră ca o stâncă, de care lovindu-se atacurile îndreptate contra păcei europene, voru trebui să pată naufragiu.

Greger declară, că Cehii tineri, considerând necesitatea împrejurărilor, voru vota pentru proiectul de lege; accentuează însă, că anumite persône se pare că aru voi să voteze proiectul de lege nu pe sêma statului austriac, ci pe sêma alianței germane. (Neliniște în stânga). Poporul cehu nu are încredere în viitor; de ce folos este o asemenea pace,

ală căreia rezultatul finalu trebuie să aibă ca urmare bancrotarea statelor și distrugerea poporelor. Cehii sprijinesc ori-ce alianță, care are de scopu asigurarea păcei și păzirea întregității și independenței Austriei, din asta cauză ei votează și noua lege militară, dér o votează numai împăratul austriac, regelui Boemiei și nimenui altuia, fără considerare la ministeriu său la alianță.

După încheierea discutiunilor, proiectul de lege s'a votat cu 103 voturi contra 97. Cum vedem, abia a eșit proiectul ca prin urechile acului.

SCRIRILE ZILEI.

Vineri sera a fostu o nouă demonstrațiune în Pojună. De astădată au inscenat o elevii academiei comerciale. In diferite locuri ale orașului erau mari grupuri de publicu. Poliția a împedat esesele.

Ni se face cunoscut, că „Romänische Revue“ nu va mai apăre dela 1 Ianuarie 1889 în Reșița, ci în Viena. Deja s'a închiriat locuința și tipografia și peste câteva zile redacțiunea fôiei se va muta la Viena.

In luna trecută locuitorii din Sibizel: Eliseiu Persa, Vasile Ciucur, Vasilecanu Gligore, Gligore Pligor, Plia și Ioan Gligor, apoi locuitorul din Lomanu Petru Andreiu Stancu au fost mușcați de unu lupu turbat. Cei trei dinteu au murit de turbare, ér ceilalți stau încă sub supraveghiare medicală.

Ôre acești sërmani Români n'au fost vrednici să fie trimisi de comitatul la unu institutu bacteriologic, decă nu la Parisu, unde e pré departe și costă pré multu, dér la Bucuresci, unde e apröpe și cheltuelile sunt micu?

In zilele acestea se va face esaminarea tehnică a distanței pe care se va construi linia ferată Brașov-Zărnesc și Brașov-Sepsi St.-Georg. Ministerul de comunicați e reprezentat prin inginerul Alex. Dobieczyk.

„Epoci“ i se spune, că actualmente urmă o seriă de negociațiuni între MM. LL. Regele și Regina Serbiei, în privința unei întâlniri ce Regina Natalia voescă să aibă cu fiul său principele Alexandru. Se dice că regele Milanu ar fi consimțit la această întrevedere cu următoarele condițiuni: 1. Intrevedere se va face pe teritoriul românesc și anume în Bucuresci, ér nu în Rusia la Yalta, după cum se dice că ar fi cerut regina Natalia. 2. Principele Alexandru va fi însoțit în această călătorie de ministrul de resbelu alu Serbiei și de alți doi ofițeri. 3. Principele nu va sta de câtă 2 zile în Bucuresci unde va locui la legația sêrbă. 4. Intrevedere se va face în prezența persónelor ce însoțesc pe principele moștenitoru.

Academia Română va face să apară în curendă o culegere de documente noi privitoare la istoria națională, adunate prin arhivele dela Moscva, Parisu, Varșovia, Kiev, Viena și Birmingham.

Cetim în „Luminatorul“: „De lângă Buziașu ni se scrie din isvoru autenticu, că într'o seră o patrulă de gendarmi din altu sat, fiindu în Racovița, a terorizat și bătutu dobitoecese fără nici unu drept și fără temeiu pe bătrânul Gaitinu Stoia și pe fiul său Petru Stoia, ambii omeni cinstiți și fruntași în Racovița. Maltratații numai decâtu au făcutu arătare documentată cu atestate și cu martori, însă până acuma fără vre-un rezultat, deși au trecut șeptemăni de atunci. Ce să fiă aceta? Bine este ôre a pune astfel la probă îndelunga răbdare a poporului? Vomu ține și acestu casu în evidență.“

In locul răposatului Dr. V. Mitrofanovic este numit în consiliul școlar al țării Bucovina d-lă Isidor cav. de Onciulă, profesor la universitatea din Cernăuți.

In Deva s'a repetat cutremurul de pământ, fiind însoțit de un șgomot caracteristic.

Gazeta „Amico de le Artisti“, din Milano, aduce scirea că d-șora Carlotta Feliciani, artista română de canto și piano din Iași, a obținut un succes strălucit în opera „Linda“, pe care a cântat-o zilele din urmă pe scena unui teatru din Milano.

PASTORALA

Prezenței Sale Episcopului Aradului
cu ocaziunea jubileului
Majestății Sale.

Pre onorațiilor părinți protopresbiteri și administratori protopresbiterali, onorațiilor preoți și învățători, și întregii iubitelui nostru cler și popor din diecesa Aradului.

Dar și îndurare dela Dumneșu Tatălă și Domnului nostru Iisus Christos și dela noi binecuvântarea arhierescă!

In 2 ale viitoarei luni Decembrie calendarul nou, (20 Noevre cal. vechiu) se împlinesc 40 de ani de glorioasă domnire a Majestății Sale Pre grațiosului nostru Imperator și Rege Francisc Iosif I. adevă, de când Majestatea Sa, din Indurarea lui Dumneșu, suindu-se pe Tronul glorioșilor săi străbuni, conduce soțea acestei mari monarhii și destinele milionelor săi supuși.

Din incidentul acesta poporele, și mai ales bisericile din monarhia, voind și la această ocaziune a-și manifesta loialitatea, alipirea și iubirea loră către Majestatea Sa, printr'o serbare cât mai solemnă și mai pompoasă a celei zile memorabile, Majestatea Sa, în bunătatea inimei Sale, a aflat de bine, occasionalmente, a declara, că este părintească și preînalta Sa intențiune, ca în loc de serbări pompoase și costisitoare, să se înființeze fonduri filantropice, de binefacere, pentru omenime și posteritate.

Voind și noi a urma prea înaltei și prea înțelepte intențiuni a Majestății Sale de a îmbina serbarea celei zile memorabile și cu o faptă de eternă binefacere: ne-am înțeles cu veneratul nostru Consistoriu, de o parte să facem a serba cea zi în toate bisericile noastre din eparhia, cu totă pietatea, în rugăciuni de mulțămite și de cerere către bunul Dumneșu pentru îndelunga și glorioasă domnire, întru norocire neschimbată, a Majestății Sale; er de altă parte a-o și eternisa printr'o faptă filantropică de binefacere; și anume prin întemeierea unui fondului pentru înființarea unui gimnasiu diecesan, care în eternă să mărturisască despre glorioasă domnire a Majestății Sale.

Cu înființarea unui asemenea monument măreț de binefacere, credem a satisfăce de o parte pre înaltei intențiuni a Majestății Sale, er de alta a suplini și lipsa foarte simțită a unui gimnasiu diecesan, și totodată manifestăm și în faptă loialitatea, alipirea și iubirea noastră către Majestatea Sa, pe cari însăși creațiunea noastră, frumosul monument ce vom ridica, le va transpune și următorilor noștri din nemi în nemi.

Lipsa unui asemenea institut de cultură o veți înțelege iubitelor, decât veți cugeta, că diecesa noastră cu 500,000 suflete, n'are nici un singur gimnasiu, pe când asemenea diecese de altă confesiune au mai multe atari institute; er însemnătatea cea mare a unui gimnasiu diecesan o veți înțelege, decât ve voi revoca în minte, și la această ocaziune, ceea ce v'am dîș în 1883 la înființarea Seminarului diecesan: „că numai lumina minții și cultura morală religioasă înalță pe om la adevărată demnitate, și-l conduce la bunăstare pe această lume și la fericire pe cealaltă: ținta supremă a omului.“

După ce însă la ajungerea unei asemenea cultură se receră, între altele, și institute corespunzătoare de învățământ, precum sunt și gimnasiele cofesionali; er la înființarea și susținerea unor asemenea gimnasii se receră și sacrificii din partea confesiunilor: așa der ca biserică unui popor cu aspirațiuni de progres și înaintare, și prin acestea de un bun viitor, nu este iertată a ne

retrage dela asemenea sacrificii, ci din contră să le întimpinăm cu bunăvoință și să contribuim cu toții, după putință.

De și cunoștem greutatea problemei ce ni-am impus, mai ales considerându și alte multe sarcini ale poporenii noastre, der decât cugetăm că și alții au asemenea sarcini, și totu nu-și uită nici de institutele loră culturale, dela cari depinde viitorul loră: atunci ne întărim tot mai mult în convingerea, că cu ajutorul lui Dumneșu, carele însoțesc toate lucrurile cele bune, vom pute face și noi pentru viitorul nostru ceea ce au făcut, și mai fac încă, și alții pentru viitorul loră.

Deră aducându acestea la cunoștință întregii iubitelui nostru cler și popor eparhiotă, pentru a serba ziua din 2 Decembrie a. c. în mod cât mai demn și mai pietos, orânduim, ca în acea zi, să se întrunească cu toții în sântele biserică, unde să se țină serviți divin, împreună cu rugăciunile de mulțămite, pentru îndelungirea vieții în sănătate statornică și norocire neschimbată a gloriosei domniri a Majestății Sale pre înaltului nostru Imperator și Rege Francisc Iosif I; er în cătă pentru eternizarea celei zile memorabile, der mai vâtos pentru eternizarea loialității, alipirii și iubirii clerului și poporului nostru către Majestatea Sa, orânduim, ca preoții printr'o vorbire acomodată, arătându poporului marea însemnătate a celei zile, apoi prea înalta și prea înțeleptă intențiune a Majestății Sale, de a se eternisa prin fapte filantropice, cum și combinația noastră și a veneratului nostru Consistoriu de a o eternisa prin întemeierea unui fondului, pentru înființarea unui gimnasiu diecesan, să pregătesc și să indemne pe credincioșii noștri la contribuiri benevole pentru realizarea acelui scop măreț.

După aceea părinții protopresbiteri și preoții, învățătorii și alți inteligenți și fruntași ai noștri, să indemne pe toți la contribuie după putință începând dela comunele bisericesc cele mai cu stare, până la singurătatea poporenii mai cu stare, cu cătă vor pute și vor binevoi spre a ne înlesni înființarea cătă mai curândă a gimnasiului proiectat, observându-le, că nici noi, nici veneratul nostru Sinod eparhiotă, precum nici alți fruntași ai noștri, nu vom rămâne înapoi cu ofertele noastre.

După ce prin asemenea vorbiri se vor lumina toți despre scopul ce urmărim, poțim și rugăm pe fecarele protopresbiteri, preoți, învățători și inteligenți, să premărgă poporului cu exemplu bun, oferind mai înainte unu fiecarele dintrînșii suma cu care voese a contribui, apoi îndemnându și pe alții la asemenea oferte. Preste acesta poțim pe preoții noștri din comunele mai cu stare a întruni comitetele parohiale la ședință și a stărui să se voteze și din partea comunelor, ce se va putea — la fondul gimnasiului, observându-li-se că ofertele se vor contribuiri mai mari se pot plăti și în rate, în răstimp de mai mulți ani.

De asemenea poțim și rugăm pe preoții și învățătorii noștri, ca cunoșcându dînșii mai bine pre poporeni noștri cei mai binecuvântați de Dumneșu, să umble pre la casele loră și să adune contribuiri binevoitoare, după putință.

Totu ce vor primi vor induce într'o colă de colectă, în care se va înscrie numele dăruitorului și suma ce ar contribui.

Colectele acestea se vor începe din ziua cea memorabilă dela 2 Decembrie cal. nou, și se vor continua până după sărbătorile botzelui din 1889, când apoi sumele colectate, dimpreună cu celele de colecte, se vor înainta încoace.

Numele dăruitorilor dimpreună cu contribuiri loră se vor publica în foia noastră oficială, și noi nu vom lipsi, după putință, a-i cuprinde și în rugăciunile noastre către Dumneșu.

După acestea implorându și la această întreprindere măntuitoare, ca la toate lucrările noastre, darul și ajutorul lui Dumneșu, și împărțându-vă tuturor binecuvântarea noastră arhierescă, am rămas

Arad, 10/22 Noevre 1888.

Ală Vostru

de totă binelevoitoru:
Ioan Mețianu, m. p.
Episcopul Aradului.

Intemplerii diferite.

Furtă. Cu ocaziunea tērgului săptămânal de Vinerea trecută ală Brașovului, Ioh. Rhein din Sânpetru a furat

blănarului Szekely Karoly o căciulă de pele de miel. Făptuitorul e dat în mâna judecătoriei de cerc.

Foc. In Oraștia a ars la 30 Nov. sera o claiă de paie. In Slimnic au suferit pagube din cauza incendiului Teodor Măscă și familia lui Ion Tatu, acesta e numele Românului, care a fost străpunș de baioneta unui gendarm. Paguba e de 265 fl. asigurați.

Omor. In Hodoniu, comit. Timișului, locuitorul de acolo George Miloșiu a omorit cu toporul, Duminecă in 2 Decembrie, pe mamă-sa, văduva învățătoresă I. Miloșiu in vârstă de 62 ani, și pe servitorea ei, o fată de 16 ani. Uciagașul a fost prins în Lugos și închis în Timișóra.

Atentat. In Fenlac, comit. Timișului, s'a încercat într'una din nopțile trecute un atentat prin împușcare în contra notarului de acolo P. Hindl. Glonțul nu l'a nimerit, er atentatorul a dispărut fără urmă.

Apel.

In credință, că numeroșii amici și tovarși in luptă pentru binele obștesc, susținut cu atăta curaj și abnegațiune în parlament, în sinode, în congrese, congregațiuni comitatense și în adunări de tote categoriile în speranță, că toți protegiații, toți admiratorii virtuților cetățenesc ale fericitului

MIRCEA V. STĂNESCU

ar dori să aibă în casa loră chipul acestui bărbat extraordinar: subsemnatul am luat hotărârea d'a comanda bustul frumosei sale figuri la cutare sculptor renumit.

Cine ar dori să poședă un exemplar turnat în gips, format mic de birou, binevoiască a se prenumera trimițându și cătă mai curând adresa la subsemnatul ca să mă pot orienta în privința numărului de exemplare. Prețul unui bust nu cred că va trece peste 5 fl.

Oraștia, 9 Decembrie 1888.

Dr. G. Vuia.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciul biroului de coresp. din Pesta)

Budapesta, 11 Decembrie. Proiectul de lege militară probabil că se va pune la ordinea zilei în cameră abia la 10 Ianuarie.

Berlin, 11 Decembrie. Monitorul statului publică telegrama de gratulare a împăratului german către monarhul austro-ungar dîcându: Dumneșu se te țină spre binele ambelor popore și ală păcii europene încă mult timp. Monarhul austro-ungar a răspuns: Te rog să fii totu așa de sigur de amicitia mea fidelă, precum mă încred firmă în a ta în tote împrejurările.

Paris, 11 Decembrie. Camera a votat întreg bugetul.

Bucureș, 11 Decembrie. In senat printrul George Sturza atacă politica din afară a guvernului. Atacul e aspru condamnat chiar în cercurile conservatoare din cauza accentuării ostentative a punctului de vedere rusec.

DIVERSE.

Dragoste fină. In Paris s'a înșurat la 21 Noevre n. un Engles de 99 de ani, lordul Stone, cu o fată foarte frumoasă de 20 de ani, anume Lisette Champs. Mirele, care până acuma a fost flăcău, numai de aceea a luat pe fată de soț, fiindcă servise cu strămoșul ei în același regiment și a voit să îngrijască de strănepota camaradului său. Noua păreche n'a întreprins nici o călătorie după nuntă, fiindcă lor-

* Tote gazetele sunt rugate a publica acest apel.

dul Stone, precum spun medicii, n'ar pute suporta ostențele unei călătorii pe calea ferată.

Reliquii. In Stiria s'au furat la 25 Noevre n. c. din castelul Bertholdstein, aproape de Gratz, nisce obiecte vechi și reliquii prețioase, ce aparțineau colecțiunei de antichități a lui Sever-pașă. Hoții sunt urmăriți în tote părțile Europei, și fiindcă nu este eschisă probabilitatea, că hoții au luat drumul spre Budapesta, direcțiunea poliției din Gratz a trimis și căpitănatului din Budapesta consemnarea obiectelor furate, cari sunt: Un orologiu mare de aur ală căruia arătător este menit pentru folosința orbilor; un orologiu de aur cu capac de cristalt, care odinioară a fost proprietatea lui Ludovic XVI; 4 oroloe antice deosebite cu capace smălțuite; un orologiu de busunar antic de argint; o tabacheră antică de aur mărgelată; un monument în miniatură dela împăratul Iosif II; o medaliă cu portretul Mariei Antoinetta; două tablouri mici, cari representă capete femeesc; o chibritelniță de aur, pe care se pte ceti printre briante numele prințului de Wales; tabloul în miniatură ală Pré-curatei feciore Maria cu auritură antică și cu coronă închisă, un cesornic de busunar cu cristale în formă de stea; în fine pieptene și degetare de argint. Prețul obiectelor furate se evaluează la 100,000 fl.

Mare minune. Diarul „Frankfurter Zeitung“ i-se scriu din New-York următoarele: In apropiere de noua localitate Hillman din satul Georgia s'a descoperit un loc ciudat de tot. Personele, cari treceau prin acea regiune stîncosă, se simțeau atinse și ținate în loc de o putere misterioasă, de care dînșele nu puteau să și dea sēmă decât ea provine din pământ sau din aer. Șgomotele ce se făcure împrejurul acestei minuni au dat prilej la o cercetare științifică, care a constatat în adevăr lucruri interesante și în parte încă nelămurite. Stâncile, străbătute de vine metalice, și unele părți din pământ sunt electrice; apa unui isvor care șerpuesce printre stânci și la o distanță de o milă se preface în pârflu, duce cu sine puternice curente de elecricitate, astfel că decât bagă cineva mâna în apă simte o lovitură durerosă. Din șese persoane, cari făcure un lanț, chiar și cea din urmă semente încă curentul electric decât prima personă bagă mâna în apă. Puterea curentului variază după cum este timpul. Afară de învățaii cari se ocupă cu miraculul din Georgia, mai este încă un industriaș, care desfășură cel mai mare interes pentru acest loc, pe care l'a și cumpărat. Dînsul are de gând să pună în vîndare apă electrică și să construiască un mare stabiliment pentru „băi electrice“.

Cursul la bursa de Viena

din 10 Decembrie st. n. 1888.

Renta de aur 4%	100.10
Renta de hărtă 5%	91.80
Imprumutul căilor ferate ungare	144.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (1-ma emisiune)	98.20
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (3-a emisiune)	117.50
Bonuri rurale ungare	104.—
Bonuri cu clasa de sortare	104.—
Bonuri rurale Banat-Timiș	104.—
Bonuri cu cl. de sortare	104.—
Bonuri rurale transilvane	104.20
Bonuri croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vin unguresc	99.25
Imprumutul cu premiul unguresc	132.50
Losurii pentru regularea Tisei și Șghedinului	124.50
Renta de hărtă austriac	81.55
Renta de argint austriac	82.35
Renta de aur austriac	109.80
Losurii din 1860	139.90
Galben împărătesc	5.78
Napoleon-d'ort	9.65
Mărci 100 imp. germane	59.75
Londra 10 Livres sterlinge	121.85

Editori și Redactori responsabili:
Dr. Aurel Mureșianu.

„ALBINA“
Institutul de credit și de economii
FILIALA BRAȘOVŪ.

Primesce depuneri spre fructificare și plătesce pentru ele amăsurați timpului de abdicere, darea de venit de 10% și 5, 4 și 3 1/2 % interese;

cumpără și vinde scrisuri fonciare de ale „Albinei“ după cursul dălei, pe care totodată le recomandă p. t. publicului ca cea mai sigură și avantajoasă hârtie pentru plasarea de capitale;

escompteză cambii cu cel puțin două subscrieri după calitatea lor cu interese de 6 1/2—8%;

escompteză cambii cu numai o subscriere decât acelea sunt asigurate prin ipotecă cu 7% interese;

acordă credite de cont curent cu 6 1/2 % interese;

acordă împrumuturi pe mărfuri cari au o valoare stabilă și nu sunt supuse stricărei pe lângă interese de 6 1/2—8% după suma împrumutului;

acordă împrumuturi pe toate efectele cotate la bursa din Budapesta, Viena și București, până la 85% a cursului lor pe lângă interese de 6 1/2 %;

cumpără și vinde după cursul dălei monete;

primesce în comisiune cumpărarea și vinderea de orice hârtii de valoare pe lângă cele mai ieftine condițiuni;

inchiriază pe teritoriul ce-l posedă lângă gara Brașov, și care e prin sine în legătură nemijlocită cu gara însăși, atât locuri libere pentru depozitarea de marfă cât și cabine în magazinele sale și magazine întregi, și primesce și cantități mai mici de mărfuri spre depozitare în magazinele sale.

Deslușiri detaliate se pot lua la cassa filialei și la bărbaii de încredere ai acesteia.

Oarele de cassă sunt în fiș-care și dela 8 a. m. până la 2 p. m.

Localul „Filialei“ este în Brașov, piața Nr. 90, etajul I.

Sz. 2154—1888.
tkvi.

Arveresy hirdetmény.

Az ábrudbányai kir. járásbírósg mint tkvi hatóság által közzé tétetik hogy Costinás Ana és Pál Sándor mint néhai Costinás Simeon örökössei végrehajtatonak Baisan Candin lui Elia végrehajtást szenvedelt elleni 47 frt. 62 kr. tőke ennek 9 frt. 30 kr. eddigi költségek és jár. behajtása végett az ábrudbányai kir. járásbírósgához kerüléséhez tartozó Bucsum községi 173, 260 tjkvben foglalt következő ingatlanok

Sórszám	Helyszám	Megnevezés	Becsérték	Bánat	pénz	
			frt.	kr.	frt.	kr.
		173 sz. tjkvben				
4	6672	kaszáló				
	6673	"	44		4	40
	6674	"				
	6675	"				
5	6741	zurda	58		5	80
	6742	házhely				
7	7180	kert	228		22	80
	7181	ház				
8	7192	kaszáló	136		13	60
9	7200	kaszáló	31		3	10
10	7205	"				
	7209	"	42		4	20
	7210	"				
		260 sz. tjkvben				
1	2769	kaszáló	13		1	30
2	2920	kaszáló	36		3	60

és tartolékai Bucsum községben a község házában megtartandó nyilvános bírói árverés 1888 évi Deczember hó 14-ik napján dél. e. 10 orakor becsáron alol is a becsárnak 10%-ának a bírói kiküldött kezéhez leendő előleges letétele mellett elfognak adadni.

Vevő köteles a vételárnak felét 15 nap alatt, más felét az árverés jogerőre emelkedésétől számítando 30 nap alatt és ugyan azon naptól számítando 6% kamatokkal együtt a Gy.-fehervári kir. adohivatal 39423 számú igazságügyministeri letéti szabály rendelet értelmében lefizetni.

E hirdetménnyel kibocsátott árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen tkvi hatóság és Bucsum községi előljároságnál tekinthetők meg.

Az árverési költségek 6 frt. 80 krban állapittatnak meg.

Az árverés a Bucsumi 173, 260 sz. tjkvben feljegyzendő.

Abrudbányán 1888 évi Augustus hó 29-án.

A kir. járásbírósg mint tkvi hatóságtól.

Avisu d-lorü abonați!

Rugám pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei se binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postalü și numerii de pe fâșia sub care au primitü diarulü nostru până acuma.

Administraț. „Gaz. Trans.“

TIPOGRAFIA A. MUREȘIANU,

BRAȘOVŪ,

PIAȚA MARE Nr. 22,

înființată cu începerea anului acestuia, provădută cu cele mai noue mijloce tehnice și asortată cu cele mai moderne tipuri,

primesce și efectuează totü felulü de lucrări tipografice, precum:

Opuri și broșure, statute, foi periodice, imprimate artistice în aurü, argintü și colori, tabele, etichete de totü felulü și esecutat elegantü.

Pentru comercianți: adrese pe scrisori, facture, liste cu prețuri curente, avisuri, recomandațiunii, cerculare ș. a.

Programe elegante, bilete de vizită, bilete de logodnă și de nuntă, după dorință și în colore

Disponendü de mașini perfecționate și de isvöre eftine pentru procurarea hârtiei, stabilimentulü nostru tipograficü este în pozițiune a eseuta or-ice comandă în modulü celü mai esactü și esteticü precum și cu prețurile cele mai moderate.

Comandele eventuale se primesc în biuroulü tipografiei, Brașovü, piața mare Nr. 22, etajulü I, cătră stradă. Comandele din afară rugämü a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovü.